

Posudek vedoucího disertační práce

Výzkum dějin řeholního prostředí, ve kterém má naše historiografie z dlouhodobé časové perspektivy velký dluh, se v posledních letech úspěšně rozvíjí. Intenzivně se do něj zapojil také Marek Brčák, který svůj mnohaletý badatelský zájem a tedy i téma disertační práce zaměřil na poznání dějin česko-moravské kapucínské provincie. Věnuje se řeholnímu společenství, které sehrávalo významnou roli nejen v rámci církevního a náboženského života českých zemí, ale které se zde také významnou měrou podílelo na formování pobělohorské katolické společnosti. Velké množství témat, která se pro výzkum dějin řádu kapucínů v pobělohorském období nabízejí, postavilo autora před nutnost rozhodnutí, zda zpracovat tuto problematiku obecněji a ve větší šíři, nebo zda se ponořit do velmi podrobného poznání několika hlavních témat tak, aby i tento detailní výzkum byl zvládnutelný v rámci disertační práce. Ve shodě se svým badatelským naturelem, jehož součástí je silná snaha prozkoumat každé studované téma velice precizně a do hloubky, zvolil M. Brčák druhou možnost.

Práce tedy obsahuje – kromě úvodu a závěru – čtyři významné tematické okruhy. V prvním autor zmapoval dosavadní pohledy na kapucínský řád v naší i v zahraniční odborné literatuře a seznámil s metodami výzkumu jeho dějin, ve druhém využil svá studia v českých i zahraničních archivech a podal v naší historiografii vůbec první podrobný rozbor kapucínských pramenů s důrazem na jejich tvorbu, evidování a ukládání. Třetím velkým tématem jsou dějiny česko-moravské provincie od jejího vzniku ve druhé polovině 17. století až do sklonku raného novověku, kdy byla rozdělena na dva samostatné celky. A poslední, podle mého názoru klíčová část Brčákovy disertace, pojednává o místě kapucínského řádu v raně novověké společnosti. Nedílnou součástí práce je příloha, do které autor uložil kromě přehledových i kvantifikačních tabulek, grafů a obrazové přílohy také životopisné medailonky téměř dvou stovek kapucínů, jejichž jména se objevují v textu disertace. Tato část přílohy, která vznikla pro odlehčení poznámkového aparátu vlastní práce, představuje sama o sobě úctyhodný badatelský výkon.

Doktorské studium Marka Brčáka probíhalo bez problémů, účastnil se předepsané výuky, konzultací se školitelem, také projevoval velký zájem o vědecké aktivity (konference, spolupráce na kolektivních dílech, publikování vlastních studií). Vzhledem k doktorandovu hledání zaměstnání a následným pracovním povinnostem, stejně jako v důsledku jeho výrazné snahy o velmi důkladný archivní výzkum, zabrala tvorba finálního textu práce oproti původním představám poněkud delší čas, soudím však, že to textu prospělo.

PhDr. Marek Brčák ve své práci prokázal široký rozhled po pramenné základně k danému tématu, podnikl rozsáhlý a pečlivý pramenný výzkum v řadě archivů, vedle heuristiky projevil také schopnost pramenné kritiky, samostatné analýzy problémů a v neposlední řadě dokázal své poznatky zobecnit. Ostatně své schopnosti autor projevil již v řadě dílčích prací, které během svého studia napsal a publikoval, tato disertace potvrdila jeho badatelský potenciál. Podle mého soudu předložená práce naplňuje požadavky kladené na tento druh kvalifikačních prací, a proto ji doporučuji k obhajobě.